

Handläggare: Lisbeth Westerlund
Telefon: 08-508 25 016

Till
Socialtjänstnämnden

Ersättningssystem samt övergripande handläggning av den enskildes val i valfrihetssystem inom omsorgen enligt LSS om personer med funktionsnedsättning

Svar på remiss av förslag från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Socialtjänstnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Eddie Friberg

Sammanfattning

Förvaltningen anser att stadsledningskontorets förslag i huvudsak är bra till ersättningssystem och övergripande utformning av handläggning av den enskildes val inom ramen för det valfrihetssystem enligt LSS som ska införas den 1 juli 2009. Det kommer emellertid att vara fortsatt brist på bostäder med särskild service vid valfrihetssystemets införande vilket begränsar valfriheten för den enskilde. Det är angeläget att stadens berörda nämnder och styrelser gemensamt arbetar för att behovet med bostäder med särskild service tillgodoses. Det är av avgörande betydelse för såväl handläggare som enskilda brukare att det IT-system som planeras tas fram verkligen fungerar vid införande av valfrihetssystemet.

Ärendets beredning

Kommunstyrelsen har till socialtjänstnämnden för yttrande överlämnat tjänsteutlåtande från stadsledningskontoret med förslag till ersättningssystem samt övergripande handläggning av den enskildes val i valfrihetssystem inom omsorgen enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) om personer med funktionsnedsättning. Remisstiden går ut den 30 augusti 2008.

Ärendet har även remitterats till samtliga stadsdelsnämnder och kommunstyrelsens handikappråd.

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom kansliavdelningen i samarbete med avdelningen för stadsövergripande sociala frågor.

Remissen i sammanfattning

Ärendet omfattar stadsledningskontorets förslag på en övergripande utformning av handläggning av den enskildes val inom ramen för det valfrihetssystem enligt LSS som, enligt beslut i kommunfullmäktige den 26 maj 2008, ska införas den 1 juli 2009. Valfrihetssystemet ska omfatta LSS-insatserna daglig verksamhet, korttidsboende, ansökan om bostad med särskild service för barn samt ansökan om bostad med särskild service för vuxna. Införande av valfrihetssystem med stöd av socialtjänstlagen (SoL) ska införas från den 1 januari 2010.

Stadsledningskontorets förslag innebär att handläggningen ska se likadan ut, oavsett var i staden den enskilde bor och att staden, genom en central funktion, får en ökad och stadsövergripande kunskap och information om de enskildas behov och önskemål, samt alla i valfrihetssystemet ingående boenden.

Stadsledningskontorets förslag till process för den enskildes val för bostad med särskild service för vuxna enligt LSS medger inte valfrihet i den utsträckning som till exempel valfriheten inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden gör. Valet av bostad med särskild service enligt förslaget kan beskrivas som ett val i två steg: I ett första skede får den enskilde möjlighet att uttrycka sina önskemål och i det andra skedet får den enskilde välja mellan de alternativ, som bland annat utifrån givna önskemål, valts ut av den centrala förmedlingsgrupp som föreslås inrättas. Jämfört med hur det ser ut idag innebär stadsledningskontorets förslag emellertid en avsevärt utökad valfrihet för den enskilde.

De övriga insatstyper som kommer att ingå i valfrihetssystemet omgärdas inte av samma komplexitet som bostad med särskild service för vuxna vad avser själva val- och förmedlingsproceduren. Den centrala förmedlingsgruppens roll i dessa val behöver därför inte vara lika framträdande. Dock spelar den centrala förmedlingsgruppen en central roll i förvaltande av det system, där samtliga dagliga verksamheter och boenden ska finnas redovisade. Uppgifter om korttidsboenden och dagliga verksamheter är, så länge de inte innehåller uppgifter om enskilda personer, inte känsliga i samma utsträckning som är

fallet för bostad med särskild service och bör därför med fördel kunna tillgängliggöras publikt, till exempel via Internet.

Ärendet innehåller också ett förslag till ersättningssystem. De av stadsledningskontoret föreslagna fasta ersättningarna följer nivåerna i befintligt resursfördelningssystem och utgår från schablonerna i detsamma.

Genom införandet av en LSS-peng, som ska täcka kostnader för omsorgsinsatsen och som är lika för alla utförare, ges lika förutsättningar att bedriva vård- och omsorg oavsett regi-form. Inget utrymme ges heller för diskussioner kring vad ersättningen ska täcka.

Förslaget till peng för daglig verksamhet innebär att resekostnaden inte ingår i pengens utan bekostas av köpande stadsdelsförvaltning. En konsekvens av valfrihet inom daglig verksamhet kan bli att transportkostnaderna ökar.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen anser att stadsledningskontorets förslag i huvudsak är bra till ersättningssystem och övergripande utformning av handläggning av den enskildes val inom ramen för det valfrihetssystem enligt LSS som ska införas den 1 juli 2009.

Stadsledningskontoret beskriver i sitt tjänsteutlåtande hur nuvarande handläggning går till på stadsdelsnämnderna vid ansökan av LSS-insatserna daglig verksamhet, korttidsboende, ansökan om bostad med särskild service för barn samt ansökan om bostad med särskild service för vuxna. Handläggningen fungerar likartat utom vad gäller bostad med särskild service för vuxna. Förvaltningen delar stadsledningskontorets bedömning att införande av valfrihetssystem kommer att öka möjligheterna för den enskilde att få samma förutsättningar vid ansökan om insats oberoende av vilken stadsdelsnämnd man har kontakt med, vilket är i överensstämmelse med bestämmelserna i kommunallagen om likställighet mellan kommunens invånare.

En fråga som inte tas upp i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande är hur man ska hantera valfriheten vid ansökan om bostad med särskild service för barn. Det konstateras att denna insats i regel föregås av en lång process och att det är svårt att prata i termer om standardiserade rutiner och förfaringssätt. Förvaltningen anser att grundprincipen när det gäller barn är att de ska tas om hand i det egna hemmet och där få de insatser de behöver enligt LSS. Det är tveksamt om insatsen bostad med särskild service för barn kan behandlas inom ramen för valfrihetssystemet.

Valfrihetssystemet kommer att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att skapa en tillvaro utifrån egna önskemål. Socialtjänstnämnden framförde den 18 mars 2008 i sitt remissvar på kommunstyrelsens förslag till införande av valfrihetssystem inom omsorgen enligt LSS och SoL, dnr 106-0068/2008, att det emellertid kommer att vara fortsatt brist på bostäder med särskild service vid valfrihetssystemets införande vilket

begränsar valfriheten för den enskilde. Det är angeläget att stadens berörda nämnder och styrelser gemensamt arbetar för att behovet av bostäder med särskild service tillgodoses.

Socialtjänstnämnden har kommunfullmäktiges uppdrag att samordna genomförandet av utbyggnad av särskilda boendeformer för funktionshindrade. Antalet bostäder motsvarar långt ifrån efterfrågan. Förvaltningen bedömer att det finns ett fortsatt stort behov av utbyggnad av bostäder med särskild service för funktionshindrade. Det visar de inventeringar som gjorts samt de kontakter som tagits med brukarorganisationer och HSO:s bostadsgrupp (HSO – Handikapporganisationernas SamordningsOrgan).

Det är angeläget att staden årligen på ett mer systematiskt och enhetligt sätt inhämtar uppgifter om behovet av särskilda boenden. Förvaltningen anser att det är viktigt att hålla samman frågorna om hur behovet ser ut med planeringen för utbyggnad och att kontinuerligt göra avstämningar av behovet mot utbyggnadsplaner. Trots att det under de senaste åren har skett en stor utbyggnad kvarstår ytterligare behov.

Förvaltningens bedömning är att arbetet med utbyggnadsfrågor skulle kunna effektiviseras med ett förstärkt samordnat ansvar över staden, där olika berörda förvaltningar medverkar. Då skulle man få ett mer övergripande perspektiv i planeringen och bättre kunna samordna mindre funktionshindergruppers behov av boenden. I budget för 2008 fick socialtjänstnämnden i uppdrag att bland annat se över arbetsformerna för genomförandegruppen för utbyggnad av bostäder med särskild service. Ett förslag kommer att redovisas för socialtjänstnämnden under hösten 2008.

Det är positivt att stadsledningskontoret nu har fått i uppdrag att ta fram ett planerings- och rapportsystem inför införandet av valfrihetssystem för insatser enligt LSS. Socialtjänstnämnden har länge ansett att det är svårt att få vetskap dels om stadens totala behov av bostäder med särskild service dels om pågående planering för utbyggnad inom stadsdelsnämnderna. Det finns inte heller något lätthanterligt stöd för handläggarna när det gäller att skaffa sig en uppfattning om utsikterna att tillhandhålla en särskild bostad till den enskilde sökande. Ansvariga politiker och beslutsfattande tjänstemän saknar också möjlighet att få överblick över behovet att bygga ut för de egna medborgarna. Socialtjänstnämnden beslutade den 19 april 2005 rekommendera kommunstyrelsen att uppdraga åt stadsledningskontoret att inleda utveckling av ett datasystem för hantering av särskilda boenden i staden.

Det är av avgörande betydelse för såväl handläggare som enskilda brukare att det IT-system som planeras tas fram verkligen fungerar vid införande av valfrihetssystemet inom omsorgen enligt LSS för personer med funktionsnedsättning. För att kunna göra ett val och för att kunna lämna information om valmöjligheter är det helt nödvändigt att information kan tillhandahållas på det lättillgängliga och överskådliga sätt som är möjligt i ett IT-system. Det är också viktigt att det planerade IT-systemet ger förutsättningar för att kunna följa upp beslut om insatser. Förvaltningen instämmer i stadsledningskontorets bedöm-

ning att uppgifter om särskilda boenden är känsliga och knappast kommer att kunna tillgängliggöras för allmänheten genom exempelvis broschyrer eller Internet.

I stadsledningskontorets tjänsteutlåtande finns en detaljerad redogörelse för hur handläggningen av den enskildes val av bostad med särskild service ska utformas. Förvaltningen anser att den föreslagna processen bör kunna ge den enskilde så goda valmöjligheter som är möjligt att få när det gäller insatsen bostad med särskild service enligt LSS. Det är bra att man tydliggjort att utföraren inte ska kunna neka en enskild person plats. Möjligen är tiden för val av bostad alltför kort. Om den enskilde ska kunna göra sitt val inom två veckor efter att ha fått konkreta erbjudanden ställer detta stora krav på att utförarna är generösa med att tillmötesgå den enskilde med visningar.

Inrättande av en central förmedlingsgrupp är en viktig del av processen handläggningen av den enskildes val av bostad med särskild service. Den centrala förmedlingsgruppen föreslås förläggas till socialtjänstnämnden. Stadsledningskontoret anger att det systemstöd som kommer att tas fram kommer att medföra en förenkling av processen vilket skapar förutsättningar för att den centrala förmedlingsgruppen kan klara sitt uppdrag med relativt liten bemanning. Förvaltningen anser att det är angeläget att en noggrann analys av förmedlingsgruppens dimensionering görs innan beslut om förmedlingsgruppens storlek fattas. Det krävs en hög kompetens inom funktionshinderområdet för att ge stadsdelsnämndernas biståndshandläggare och de enskilda brukarna nödvändig information inför det val brukaren ska göra. Det är också viktigt att erforderliga medel avsätts i budgeten för 2009 till såväl förmedlingsgruppen som till förvaltning av IT-systemet.

Förslaget till ersättningssystem skapar ett enhetligt system över hela staden. Förvaltningen tillstyrker förslaget att införa en LSS-peng och bedömer att konstruktionen av LSS-pengen är bra. Förslaget till hantering av lokalkostnaderna anser förvaltningen också är bra.

Stadsledningskontorets redogörelse för ersättningssystemet är emellertid inte helt enkelt att sätta sig in och förstå. Förvaltningen förstår inte fullt ut hur beräkningen av LSS-pengen för dygnersättning korttidsvistelse har gjorts.

Bilagor

Tjänsteutlåtande från stadsledningskontoret med förslag till ersättningssystem samt övergripande handläggning av den enskildes val i valfrihetssystem inom omsorgen enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) om personer med funktionsnedsättning.